

השקת כמיליון דונאם אדמה, בעמק-הירדן לבדו, להזרים לתחילת ז' 1213 מיליוני מטרים מעוקבים של מים. לפי התוכנית, יהיה רשות-הפיתוח המרכזית צריכה להקציב 490 אלף דונאם של הקרקעות המושקעים לירדן, 420 אלף דונאם לישראל, 30 אלף דונאם לסוריה ברובת-המים.

גורלה של התוכנית נדחשה היה טוב יר-תר מתוכניות ההשקאה של לאורד-מילק, הייס וסייבי, שקדמו לה. מהירות הפעולה של האמריקאים היתה ממש מדהימה: זמן קצר לאחר פירסום תוכנית מייזן כבר מינה הנשיא אייזנהואר את אריק ג'יהונסטון ל-הפקיד של שגריר מיוחד, שלח אותו לסוריה במרחב, הטיל עליו להשתמש בתוכנית כב-סיס לשיחות עם הממשלות השונות.

פעולתם של היהודים והערבים היתה מהירה לא סתות. שני הצדדים ערכו תוכ-ניות-השקאה מוגדות. התוכנית הישראלית, שהיתה מבוססת על הרו"ח של מומחה-ההש-קאה האמריקאי, ג'והן קוטון, כללה גם את ניצול מימי נהר-ליטאני הלבנוני, הניגרים לריק לתוך הים התיכון, דרשה לנצל גם את מקורות המים. אשר מחוץ לעמק-הירדן. תוכנית זו הגדילה פי שלוש את השטח ה-מושקע, הקציבה לו פחות מים כפולה מזו שבתוכנית מייזן. הנהגת העיקרת מתוכנית קוטון: ישראל עצמה, שהיתה יכולה ל-הגדיל את השטח המושקע שלה מ-420 אלף דונאם למיליון ו-790 אלף דונאם.

תוכנית פשוטה יותר. התוכנית של מדינת-ערב היתה פשוטה יותר. היא הוד-תה, זו הפעם הראשונה, בקיומה של מדי-נת-ישראל ובכוחה לקבל חלק ממקורות-המים, אך קצצה את כמות-המים, המוקצבת לה, במידה ניכרת.

האמריקאים דחו את תוכנית-קוטון, מ-תוך שקילום פוליטיים. על טענותיה של ישראל כי תוכנית השקאה איזורית, אשר לא תקיף את כל מקורות-המים של ה-איזור, תהיה חסרת-ערך, השיבו הדיפלומ-טים האמריקאים כי הליטאני כולו נמ-צא בשטח הלבנוני, ואין זה הוגן לדרוש מממשלת בירות לתרום את מימיו למדינות אחרות.

אורות באפילה. השבוע, כאשר התכר-גן אריק ג'יהונסטון לסיור השלישי — ו-אולי גם האחרון — בבירות-המרחב, היו בידו שני תוחמים ברבים: הבטחה אמרי-קאית לממן את ביצוע תוכנית-מייזן המקורית בסך של 121 מיליון דולאר, ואיום בלחץ פוליטי אמריקאי, במקרה שסירבו המדינות השונות לקבל את התוכנית, ואף פי-כן ידע השגריר המיוחד כי הוא עלול למצוא את עצמו בתוך מים רותמים.

שתיים מהנקודות העיקריות, שהיו על-ד-לות לכוחת את ג'יהונסטון סוכמו בשבוע שעבר על-ידי היומון המצרי אל-אהראם. הנקודות:

● כמות המים שיוקצבו לכל מדינה באיזור.

● מקומו של אגס-האגריה המרכזי • ככל שקרב מועד ביקורו של ג'יהונסטון, רבו אורות החשמל שולקו בשעות-לילה מאר-חרות במשרדי-הממשלה בירושלים ובמשרדי-תיכנון המים לישראל בקרייה התל-אבדינת שב נתכנסו מומחים ודיפלומטים, דנו בקב-י-עת עמדת ישראל בשיחות.

תוצאות ההתייעצויות הקודמות היו הש-בוע עדיין לוטות בערפל. אולם דבר אחד היה ברור: סיורו של ג'יהונסטון והשר-חות, אשר ינהל עם הממשלות השונות, יהיו אחד מציוני-הדרך החשובים בפיתוח-המרחב.

בי.גי. קורופציה חלוצית

אחר כשלושן שיך מוניס (העולם הזה 869), בו לא הצליח בן-גוריון להקים את תנועת הנוער שהיתה צריכה להפוך, בסופו של דבר, לתנועתו הפרטית, בא לפני חצי שנה כינס נהלל, בו קרא בי. גי. לבני החתיקים שב-250 המושבים (עובדים, שיתופיים ועולים עם אוכלוסייה כוללת של 75 אלף) להחליף לגב ולפרוודור ירושלים, לקבל על עצמם תפקידים מורכבים חברתיים, חקלאיים וכ-חזניים.

מאה בני מושבים נחלצו לקריאת בי. גי., יצאו מספר יחזקאל, נהלל וכפר חתקין לפי תוכנית-מייזן המקורות צריך יד-כינת להשתמש כאגס-האגריה מרכזי. אולם לבדרי אל-אהראם, דורשים הערבים לחקים את האגם בבקעת-הירמוק, מחוץ לגבולות ישראל.

לפטיש, רנן, גילת בדרום, לנס-הרים, צלפון בפרודור.

עד מהרה נוכחו הם לדעת כי למעשה אינם אלא משרתי מסא"י, אם כי בשכר טוב למדי: 165 לירות לחודש, בתוספת לירה ליום אש-ל ודירת-חינם. בני המושבים הפכו לפקידו-מפא"י מוסחים במעטה החלוציות, הדריכו את העולים לא לפי הכנתם, כי אם לפי הוראה מגבוה.

דבר זה לא מצא חן בעיני כמה מהם, שעוד האמינו בחזון החלוציות חסרת-הפניות. הם פנו, בחודש שעבר, למשה שרת, סיסרי אז בנגב, נפגשו עמו בתחנת הטרקטורים המר-כיות שבמושב מקלול, ביקשו ממנו שיסיר מעליהם את הפיקוח המפלגתי. אמר שרת, שהסתייג מכל הפרשה עוד בראשיתה: "כשארגנתם את העניין לא שאלתם את דעתי. מה אתם באים אלי עכשיו?"

לרוב הנחלצים לא שינה הדבר במאומה, הם ניאחו בהחלט להמשיך בהורכה ה-מפא"יית-החברתית-חקלאית. עודד אותם לכך, בכינוסם האחרון בבאר-טוביה, איש מפא"י לא אוהד שרת, בן מושב בעצמו ובעל עמדת מפתח במדינה. אמר הוא: כל המדינה מלאה קורופציה. אתם אינכם צריכים להסתפק ב-יישובי העולים, עליכם גם להכנס למגננוני-ההסתדרות, הסיכנות והממשלה.

ערבים

כיצד לזכות בשלוות רוח

עורך-הדין הערבי אליאס קוסה (חורו עם מוסה), איש חיפה, לא פקפק הרבה מה עליו לעשות לאחר שקרא את דברי שר הבטחון, פנחס לבון, במועדון מיוזא (לסופרי ואמני מסא"י) התל-אבדי. לבון הביע את דעתו כי השלום עודנו רחוק, הוסיף בלשון שאינה משתמעת לשני פנים כי ערביי ישראל אינם אלא גייס חמישי, מהמים סכנה לבטחון המדינה.

שפך קוסה את לבו במכתב בן 1400 המלה ללבון: "ההרגשה הנוכחית של אי-שביעות רצון ואכזבה שפשתה בקרב המעוט הערבי היא תוצאה ישירה ובלתי נמנעת של מדיניות-תה העוינת של הממשלה. לו התיחסה (הממ-שלה) לערבים כפי שהיא מתיחסת ליהודים, לו הבטיחה להם אפשרויות תעסוקה שחת והתיחסה אליהם בצדק ובהגינות, היו ערביי ישראל הופכים לנכס של ממשלה למדינה, זה-מים גשר לסיפוח תחסיס ייודותיים בין ישראל לשכנותיה הערביות."

אולם הממשלה "מתיחסת לערבים כאל אזרחים מדרגה שנייה... איננה מגלה כל נכר-נות להקל על התערותם במבנה המדיני, הכלכלי והחברתי של המדינה". ובהתחשב עם העובדה "שהממשלה אינה מוכנה לשנות את מדיניותה העוינת (כלפי הערבים)" מציע קוסה מוצא פשוט ביותר: "האם זה לא יותר טוב לישראל לפצות את הערבים על רכושם ולהחיר להם לצאת את

עוזר-דין קוסה

במכתב ללבון, מסבט זר

ישראל עם תמורת הניצוי במטבע זר?" אם כי "נכון שצדד זה יעלה למדינה בסכום מבי-הל במטבע זר, הרי ההוצאה הזאת התכסה, משך הזמן, על-ידי החסכון בתקציב הבטחון

• האוכלוסייה הכוללת של הקיבוץ, על-שלוותו: 72 אלף.

ושלחת-הרוח שתשתרר על הממשלה ועל-העם היהודי.

הצעתו היקרה של קוסה לא היתה מקורית. קדם לו, בשש שנים, יהודי שהציע אותו פתרון במחיר זול בהרבה. היה זה אוסף ה-אוטוגרפים האוניברסיטאי, איש ירושלים ד"ר אברהם שרון, שהציע עירב אחר תום מלחמת העצמאות לפנות את ערביי ישראל מן הארץ, לפצותם במטבע זר — זה של ארצות

ערב, שיימסר תמורת רכוש יהודי עיראק, מצרים, תימן, סוריה והלבנון (ראה מכתבים).

חיפה

עשהו רקוב

"אין כל חסיסה בסניף מסא"י בחיפה?" הכריזו לאחרונה אבא חושי, ראש-העיר ה-תיקי והנמרץ, השבוע נתגלה כי החסיסה היתה קיימת. אלא שהיא זוכאה והוסתרה. במרכז הפרשה עמד גבר גבה-קומה, צנום ושחרחר: שלום מחרז, מזכיר ועד עובדי עיריית-חיפה.

המאבק הסמוי התפתח עוד לפני חודשים מספר, לאחר שנבחר הועד החדש של עובדי-העירייה. הועד נבחר כולו על טהרת מפא"י, ואף על פי כן העז להציג לראש העיר כמה דרישות צנועות:

- השחאת תנאי פקחי עיריית-חיפה ל-תנאי פקחי עיריית תל-אבדי.
- בנדי עבודה לגזבים.
- הוצאת-הנסיעה לאחיות העירוניות.
- תוספת שכר ל-20 עובדים בכירים.

המשאומתן היה ארוך ומיגע. אבא-חושי איים, שיכנע, התריע, סיים את הישיבה ב-לא תקיף. העדה-העובדים עזב את חדרו של ראש-העיר בצורה הפגנתית.

שיחות על כוס-תה. עתה התחיל שלב שני, שקט יותר. עסקנים מכל הסוגים עטו על חברי הועד, שוחחו אתם על כוס תה, הסבירו להם כי טובת המפלגה דורשת להם לסייג מורישות מופרזות. אחד העס-קנים הוכיר אטילו את תקופת העבודה החלו-צית בעירייה. הכל היה לשוא. ועד העובדים עמד במריו.

אפשר שהמאבק היה נשאר בגדר מלחמה קרה, אילולא התערב הועד בפרשת שחיתות שנתגלתה בעיריית חיפה: אחד ממקורבי הועד האשים את זכריה פרייליך, מנהל מח-לקת מס-העקפים והרשיונות של העירייה: וחברו הסוב של חושי, בקבלת משכורת חוד-שית של 200 ל"י מעל בית-קולנוע חיפאי.

נציגי מפ"ם והצ"כ בעירייה הקימו ועדת-חקירה, החלו בביורר הפרשה. זכריה פרייליך המשיך לעבוד במשרתו, ואילו ה-מאשים, איש מפא"י חתיק, פוטר ממשרתו בעירייה.

מיד נחלץ ועד העובדים לפעולה, הבטיח להגן על כל אדם, שיבוא להעיד נגד פרייליך. אבא חושי נודעוץ, היה נאלץ לשנות את הכססיו: הוא המיין חלק מאנשי הועד לביתו, הצליח לשכנע אותם "לחזור למושב". ארבעת הנותרים, ובראשם שלום מחרז, המשיכו במרד.

המורדים זכו ברוכ. במהרה לכש-המרד ממדים מסוכנים: כאשר נערכו ה-בחירות להעדות השונות של מפא"י בחיפה

זכו שלושת המורדים הראשיים, שלום מחרז, שלום טיאנו ותימאס חינו, ברוב גדול של קולות. עתה היה ברור לאנשי חושי דבר אחד: יש לסלק את מחרז בכל מחיר. ראשית פעולת הסילוק התבצעה בפש-טות: בלחץ הנהגת מפא"י בחיפה כונסה ישיבה של ועד העובדים ונתקבלה החלטה למנות מזכיר חדש במקום מחרז. כאשר סרב מחרז להיכנע, סען כי החלטה

מתון ג'והנסטון וראש-ממשלה שרת במימי הירדן, כנויה בפנים

הישיבה לא היתה חוקית, נקטו אנשי חושי בצעד קיצוני: שלום מחרז הוצא ממפא"י. אולם מחרז לא ננעץ, נקט בצעד קיצוני נגדי, שחשף את המאבק הסמוי בעירייה לאור-העולם: הוא הכריז שביתת שבת בחדר-הועד-העובדים של העירייה, הודיע בתקיפות: "לא אוזן מכאן עד אשר ייבחר ועד-העובדים חוקי".

ואכן, הוא לא זו מחדר-הועד. אפילו האיום בהוצאה מן ההסתדרות לא עורר אותו ל-היכנע. אנשי אבא חושי התכנסו להתייעצות דחופה החליטו לשנות את תכסיסיהם.

התכסיסים שוננו. מחרז קיבל הבטחה כי השבוע יערך בירור מקיף של כל הפרשה, הסיסק את שביתתו בת היום-היום.

אולם דומה היה כי שביתת-הנשק איחרה לבוא: להב המרד הקיף כבר חלק גדול מעובדי-העירייה. 500 עובדים חתמו על עצומה, הביעו את תמיכתם במחרז. 70 עובדים אחרים, חברי מפא"י, הודיעו כי אם לא תבטל המפלגה את סילוקו של מחרז, יעזבו עוד החודש.

עיתונות

קמטא. קמטא

ד"ר נפתלי הרצל רוזנבלום המקורח יני-מוך הקומה היה תמיד איש עצמאי מאד. מאז חתם ב-14 למאי 1948 על מגילת העצמאות, כנציג הרביוניסטים ותחת השם הרצל ור-די, גילה עוד ביתר שאת את עצמאיותו. כעוד רך ידיעות אחרונות קבע לעצמו את הטור הראשון בעמוד הכיכבי של עיתונו כקדוש למאמריו הראשונים העצמאיים מאד. לא נתן לאיש לעבור עליהם לפני השלחם לרופס.

השבוע, אחר סידרת מאמרים ראשיים שכר-נו נגד מדיניות הבטחון של משה שרת, בהם הטיף ד"ר רוזנבלום לאקטיביות עקה, החליט לשנות את הנושא, להתקיף פעם במקום את ראש ממשלת ישראל את קול ישראל ואת ממשלת ישראל גם יחד.

כתב הוא: "יום חשוב הוא היום הזה... היום מתחיל קול ישראל להשמיע מעל גליו

הארץ

תביעת פיצויים מאת בקר-הסרטים

אנריקו דה'בוקארד (דבר השבוע).

מרדכי דן, תל-אבדי.

עוסק בביקורת על סרטים מו"מ:

סיקאניים.

הם נעצרו על-ידי המשטרה ונכלאו

(על-החשמה).

אליק מג, חיפה.

כמו שכתוב במישנה: חרש, שוטר

קטן.